

คำวินิจฉัยของ นายอภัย จันทนจุลกะ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔/๒๕๕๕

วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง ประธานวุฒิสภาส่งคำร้องของนายแก้วสรร อติโพธิ และคณะสมาชิกวุฒิสภา รวยยี่สิบแปดคน ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๖ ประกอบมาตรา ๒๑๖ และมาตรา ๒๐๕ หรือไม่

ประธานวุฒิสภาส่งคำร้องของนายแก้วสรร อติโพธิ และคณะสมาชิกวุฒิสภารวยยี่สิบแปดคน เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๖ ประกอบมาตรา ๒๑๖ และมาตรา ๒๐๕ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๕ ระบุห้ามมิให้รัฐมนตรีผู้ใดถือครองหุ้นในบริษัทใดเกินจำนวน ที่กฎหมายกำหนด คือร้อยละห้า หรือหากถือครองอยู่ก่อนก็ต้องไม่คงไว้ต่อไปซึ่งการถือครองนั้น แต่ถ้ายังประสงค์จะรักษาประโยชน์ของตนในหุ้นนั้นไว้ ก็ต้องแจ้งให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติ ทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และโอนหุ้นดังกล่าวให้นิติบุคคล รับผิดชอบทรัพย์สินรับไปจัดการต่อไป โดยจะต้องไม่เข้าไปเกี่ยวข้องจัดการในหุ้นหรือกิจการของบริษัท ดังกล่าว หากพิจารณารัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๕ ในทางกฎหมายมหาชนแล้วถือว่า มาตรา ๒๐๕ มิได้ ตราบขึ้นเพื่อสนองความต้องการทางธุรกิจแต่มุ่งคุ้มครองประโยชน์สาธารณะมิให้รัฐมนตรีผู้ใดมีประโยชน์ทับซ้อน ระหว่างอำนาจหน้าที่ของส่วนรวมกับผลประโยชน์ส่วนตัว หากรัฐมนตรีผู้ใดจะอ้างว่าตนได้โอนหุ้นให้ผู้อื่น ไปแล้ว แต่ความจริงกลับปรากฏว่ายังมีอำนาจครอบงำจัดการหุ้นหรือกิจการนั้นอยู่ ดังนี้ก็ต้องถือว่ารัฐมนตรีนั้น ยังคง “ถือครอง” หุ้นนั้นและถอดถอนให้พ้นจากตำแหน่งได้

การตีความคำว่า “ไม่คงไว้” ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๕ จึงต้องตีความให้กว้างกว่ากฎหมายเอกชน ทั้งนี้เพื่อตัดความทับซ้อนนี้ ให้ขาดออกจากกันให้จงได้ โดยต้องมุ่งไปที่อำนาจครอบงำจัดการที่ปรากฏตามความเป็นจริงว่า รัฐมนตรีผู้ใด ได้ตัดขาดไม่ถือครองอำนาจนี้แล้วจริงๆ หรือไม่ ไม่ว่าหุ้นนั้นจะถือในนามบุคคลใดก็ตาม ด้วยเจตนารมณ์ของ รัฐธรรมนูญที่กล่าวมานี้ การตัดขาดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐมนตรีกับหุ้นของบริษัทใดจึงต้องตีความ

ให้เป็นผลโดยเด็ดขาด หากรัฐมนตรีผู้ใดยังคงความสัมพันธ์นี้ไว้ไม่ว่าโดยตรงเช่น ยังมีชื่อถือครองอยู่ หรือโดยอ้อม เช่น โอนหุ้นให้บุตรของตนแต่อำนาจจัดการบริษัทโดยแท้จริงแล้วยังอยู่ที่ตนเองก็ตาม ไม่ว่าจะกรณีใดก็ต้องวินิจฉัยว่าเป็นการ “ถือประโยชน์ทับซ้อน” ที่ต้องห้ามตามมาตรา ๒๐๕ ทั้งสิ้น

ในประเด็นเรื่องการครอบงำจัดการนั้น เห็นว่า การครอบงำจัดการหุ้นหรือกิจการของบริษัทใด เป็นเรื่องของข้อเท็จจริง อาจปรากฏให้เห็นเป็นทางการโดยมีชื่อเป็นผู้ถือหุ้นก็ได้ หรือถือหุ้นร้อยละ ๑๐๐ ในบริษัทที่ถือหุ้นนั้นอีกชั้นหนึ่งก็ได้ หรือไม่มีชื่ออยู่ที่ใดเลยเพราะมีแต่ชื่อถูกเป็นผู้ถือหุ้นแต่ปรากฏพฤติการณ์แวดล้อมให้เชื่อได้ว่าอำนาจแท้จริงอยู่กับผู้นั้น เช่น เป็นผู้ตัดสินใจแท้จริงในการตั้งบริษัทถูก หรือขายหุ้น หรือถือครองเงินปันผลในบัญชีของตนหรือภรรยา หากเป็นบัญชีภรรยาก็ปรากฏการไหลของเงินมาเป็นเงินบริจาคให้พรรคการเมืองของรัฐมนตรีนั้น หรือซื้อที่ดินพร้อมอาคารมาให้พรรคเช่า ในราคาถูกเป็นต้น พฤติการณ์ของการครอบงำนี้มีอยู่ตั้งแต่ก่อตั้งบริษัทจนถึงวันที่ถูกกล่าวหา และปรากฏพฤติการณ์ให้เห็นเป็นระยะ ๆ เท่านั้น พยานหลักฐานทุกช่วงเวลาสามารถนำมาใช้ประกอบการพิจารณาได้ทั้งสิ้น ทั้งในช่วงก่อนเป็นนายกรัฐมนตรี ระหว่างเป็นนายกรัฐมนตรีสมัยที่ ๑ หรือสมัยที่ ๒ ทั้งหมดนี้ถ้าสามารถประกอบให้เห็นความเป็นจริงในปัจจุบันได้ว่า นายกรัฐมนตรีผู้นี้ยังคงถือครองอำนาจครอบงำจัดการอยู่ ศาลจึงมีอำนาจนำหลักฐานดังกล่าวเข้าสู่สำนวนปัจจุบันได้ทั้งสิ้น

อำนาจครอบงำจัดการนี้อาจดำรงอยู่อย่างซับซ้อนมั่นคง ในฐานะเป็นอำนาจของกลุ่มครอบครัว ที่ได้ร่วมกันสร้างกิจการใดขึ้นมาก็ได้ ในกรณีเช่นนี้สัดส่วนการถือหุ้นจะไม่มี ความหมายเพราะเป็นเพียงการแบ่งผลประโยชน์เท่านั้น ตัวการตัดสินใจสำคัญทางธุรกิจทั้งหมดนี้อาจตัดสินใจด้วยตัวหัวหน้าครอบครัวและภรรยาเท่านั้น โดยทั้งสองคนอาจไม่มีชื่อเป็นผู้ถือหุ้นเลยก็ได้ ส่วนบุตรชายที่รับโอนหุ้นมาถือไว้ในมือ นั้นก็เป็นการถือโดยอำพรางแทนครอบครัวหาได้มีส่วนใช้อำนาจตัดสินใจใด ๆ ไม่ ความเข้าใจข้างต้นมีความสำคัญในคดีนี้เป็นอย่างยิ่ง เพราะกิจการชินคอร์ปเป็นกิจการที่ครอบครัวชินวัตรทุ่มเทศสร้างขึ้นมา กับมือ ก่อนตั้งพรรคไทยรักไทยก็มีชื่อนายกรัฐมนตรีถือหุ้นโดยตรงอยู่ (กล่าวเฉพาะหุ้นที่มีชื่อนายกรัฐมนตรีถืออยู่เท่านั้น) ครั้นเมื่อจะเข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรีสมัยที่ ๑ ก็ได้โอนเป็นชื่อบุตรชายและน้องสาว ขณะเดียวกันก็อาจโอนหุ้นบริษัทอื่นที่ตนซื้อไว้เพราะเห็นว่ามีอนาคตดี เช่น หุ้นปูนซีเมนต์ไทยร้อยละ ๖ ให้แก่บุตรด้วยก็ได้ คำถามในทางคดีจึงมีอยู่ว่า อำนาจครอบงำจัดการหุ้นทั้งสองที่นายกรัฐมนตรีมีอยู่ก่อนนั้น ได้โอนตามชื่อไปอยู่ในมือบุตรชายหรือไม่

ในกรณีหุ้นปูนซีเมนต์ไทยนั้นก็น่าเชื่อได้ว่าจะโอนไปจริง เพราะไม่ใช่กิจการในครอบครัว บุตรชาย จึงคิดจะขายเมื่อใดก็ได้ แต่ในกรณีหุ้นชินคอร์ปแล้ว อำนาจเหนือหุ้นและกิจการชินคอร์ปหาได้โอนไปตาม “ชื่อ” บุตรชายผู้นั้นไม่ จะซื้อขายเปลี่ยนมือเมื่อใดก็ต้องแล้วแต่ “มือ” ของผู้ใหญ่อ้างขึ้น นอกจากนี้ “ชื่อ” ของเขาได้ถูกนำไปอธิบายโดยผู้ใหญ่อ้างขึ้นและที่ปรึกษาว่าบุตรชายได้รับโอนหุ้นบริษัท แอมเปิล ริช ไปเมื่อใดก็ได้ โดยไม่มีหลักฐานใด ๆ มาแสดงให้ตรวจสอบได้เลย เพราะตั้งอยู่ที่ประเทศบริติชเวอร์จินส์ ไอส์แลนด์ ที่ไม่มีระบบทะเบียนพาณิชย์อันเปิดเผยและเหตุที่ต้องอธิบายเช่นนั้น ก็เพราะปัญหาการแจ้งทรัพย์สินตกหล่น ไม่มีหุ้นแอมเปิล ริช และหุ้นที่อ้างว่าเป็นของแอมเปิล ริช อยู่ในบัญชีที่แจ้งต่อคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เมื่อตกหล่นไปแล้วจึงใช้ชื่อบุตรชายมาอธิบายย้อนหลังอย่างเลื่อนลอยนั่นเอง ต่อมาก็ได้มีการใช้ชื่อเขาอ้างว่าแบ่งหุ้นแอมเปิล ริช ให้น้องสาวซึ่งฟังจะบรรลุนิติภาวะอีกได้ ในท้ายที่สุด เมื่อผู้ใหญ่อ้างขึ้นใจขายหุ้นของครอบครัวทั้งหมดให้ต่างชาติ เขาก็ถูกสั่งให้ลงนามโอนหุ้นชินคอร์ปของ แอมเปิล ริช ให้กับตนเอง ทั้งในแบบฟอร์มผู้ขายและผู้ซื้ออีกได้ จากนั้นจึงให้เขาลงนามขายต่อให้ทุนสิงคโปร์อีก เป็นขั้นสุดท้าย แล้วลงนามแก้ไขรายงานตลาดหลักทรัพย์จากซื้อขายในตลาดมาเป็นนอกตลาดย้อนหลังอีกครั้ง เขาและน้องสาวล้วนต้องอธิบายตามคำสั่ง หรือลงนามตามคำสั่งโดยไม่รู้เรื่องอะไรทั้งสิ้นเลย เงินที่ได้มาก็เป็นของ ครอบครัวที่อยู่ในบัญชีของเขาเท่านั้นเอง ทั้งหมดนี้คือข้อกล่าวหาของผู้ร้อง ที่ขอยืนยันว่า ผู้ใหญ่ในครอบครัว ชินวัตร คือ นายกรัฐมนตรีเอง หาได้โอนอำนาจครอบงำจัดการหุ้นชินคอร์ปให้แก่ใครทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็น บุตรทั้งสอง หรือบริษัทใดในโลกก็ตามดังพยานหลักฐานที่มีจดจแนแนหนาแล้ว

จากภาพรวมทั้งหมดผู้ร้องเห็นว่า หุ้นทุกกองยังอยู่ภายใต้การอำนวยการของ “ผู้ใหญ่” อันมี ลักษณะเป็นนิติกรรมอำพราง ดังนี้

๑) การอำพรางระดับมหภาค หุ้นชินคอร์ปของครอบครัวชินวัตรและคามาพงศ์อยู่ในความครอบงำของ ผู้ใหญ่ในตระกูลมาแต่อดีต ในส่วนหุ้นของ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ร้อยละ ๒๒.๔๒ เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๔๓ ได้ถูกแบ่งเป็นสองกองเท่า ๆ กัน กองแรกใช้ชื่อบุตรชายมารับโอน กองที่สองนำชื่อของบริษัทจำแลง คือ “แอมเปิล ริช” มาใช้รับโอน โดยนายกรัฐมนตรีถือหุ้นบริษัทนี้ ร้อยละ ๑๐๐ ต่อมาเมื่อจะขึ้นเป็นรัฐบาลก็อ้างว่าได้โอนหุ้นแอมเปิล ริช ให้บุตรชายไปแล้วทั้งหมด ในปี ๒๕๔๔

ครั้นในปี ๒๕๔๕ เมื่อบุตรสาวบรรลุนิติภาวะแล้ว จะถือหุ้นชินคอร์ปอย่างไรก็ไม่ต้องรวมแจ้งในบัญชีต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ใหญ่จึงใช้ชื่อบุตรสาวมาแบ่งเบาภาระ ลูกชายมิให้มีชื่อถือหุ้นเกินร้อยละ ๒๕ จึงจัดการลดน้ำหนักในส่วนนี้ลง โดยสั่งให้ถ่ายหุ้นแอมเปิล ริช จากชื่อบุตรชายแบ่งไปให้น้องสาวร้อยละ ๒๐ จนล่วงเข้าปี ๒๕๔๕ บุตรทั้งสองจึงได้ลงนามทำการแทนบริษัทจำแลงนี้ โอนหุ้นชินคอร์ปกองนี้มาสู่ชื่อของตนเองทั้งหมด แล้วรวมกับกองอื่นเหมาขายหุ้นสิงคโปร์ไป

สำหรับหุ้นของตระกูลกองอื่น ๆ ที่เหลืออีกร้อยละ ๒๔ นั้น พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร และคุณหญิง ได้ทยอยใช้ชื่อของบุตรชาย บุตรสาว และพี่ชาย มารับโอนไปจนหมดสิ้น เมื่อสิ้นปี ๒๕๔๓ แล้วก้าวขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี โดยสามารถอธิบายตามมาตรา ๒๐๕ แห่งรัฐธรรมนูญได้ว่า ตนได้วางมือจากหุ้นและกิจการของชินคอร์ปแล้ว ขณะเดียวกันก็จะไม่ปรากฏความเกี่ยวข้องของนายกรัฐมนตรีและคุณหญิง อยู่ในบัญชีแจ้งทรัพย์สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเลย ขบวนการลบชื่อของผู้ใหญ่ในบริษัทออกไปจนหมดจึงเป็นการกระทำเพื่ออำพรางด้วยความจำใจ อยากรู้ตามเมื่อหุ้นชินคอร์ปได้ก้าวขึ้นสู่ราคาสูงสุด ด้วยโอกาสที่ได้รับจากภาครัฐเป็นเวลากว่าห้าปี มูลค่าหุ้นชินคอร์ปของครอบครัวเพิ่มขึ้นกว่า ๖๘,๐๐๐ ล้านบาท ความพยายามที่จะเหมารวมขายให้แก่ทุนต่างประเทศจึงเกิดขึ้น ร่างกฎหมายเพิ่มสัดส่วนการถือครองของต่างประเทศในบริษัทโทรคมนาคมถึงร้อยละ ๔๕ จึงถูกผลักดันเข้าสู่รัฐสภาในทันที หุ้นทั้งหลาย ทั้งจากเครือญาติ หรือจากชื่อ แอมเปิล ริช หรือที่แอมเปิล ริช เอาไปซุกไว้ในบริษัทอื่น ได้ถูกรวบรวมเปลี่ยนมาเป็นชื่อของบุตรทั้งสองจนครบถ้วน การเจรจาถูกเร่งรัดไปตามขั้นตอน จนในที่สุดหลังจากวันที่กฎหมายนี้มีผลใช้บังคับเพียง ๒ วัน หุ้นร้อยละ ๔๕ ที่มีประวัติผ่านชื่อมาหลายชื่อผ่านขบวนการซุกมาหลายหน ก็ได้ถูกเหมารวมขายให้กับกลุ่มทุนสิงคโปร์ และทุนไม้ประดับของไทย ในวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๕ ในที่สุด เงินจำนวน ๗๓,๓๐๐ ล้านบาทนี่คือเงินของกลุ่มธุรกิจชินวัตรและคามางส์โดยแท้ ผู้ใหญ่ในตระกูลเท่านั้นที่จะชี้ขาดนำไปใช้ได้ ดังกรณีที่นายกรัฐมนตรีได้ประกาศว่าจะนำไปบริจาคให้มูลนิธิไทยคม ช่วยพัฒนางานวิจัยแก้ไขความยากจนเป็นต้น โดยบุตรทั้งสองได้แต่ทำตาปริบ ๆ เพราะมีแต่ชื่อที่ถูกผู้ใหญ่นำไปใช้มาตลอดเท่านั้นนั่นเอง

๒) การอำพรางระดับจุลภาค จากการตรวจสอบพยานเอกสารพบหลักฐานที่ชัดเจนว่า

กรณีแรก มีการแต่งตัวเลขหนีเกณฑ์ถือครองหุ้นเกินร้อยละ ๒๕ ตามกฎหมายตลาดหลักทรัพย์นั้น เมื่อผู้ใดครอบครองหุ้น จนมียอดรวมหุ้นในมือเกินร้อยละ ๒๕ ผู้ถือหุ้นรายย่อย ย่อมได้รับความคุ้มครอง มีสิทธินำหุ้นของตนมาเสนอขายผู้นั้นในราคาเดียวกันได้

คำวินิจฉัยของ นายอภัย จันทนจุลกะ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔/๒๕๔๕

วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕

เรื่อง ประธานวุฒิสภาส่งคำร้องของนายแก้วสรร อดิโพธิ และคณะสมาชิกวุฒิสภา รวยยี่สิบแปดคน ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๖ ประกอบมาตรา ๒๑๖ และมาตรา ๒๐๕ หรือไม่

ประธานวุฒิสภาส่งคำร้องของนายแก้วสรร อดิโพธิ และคณะสมาชิกวุฒิสภารวยยี่สิบแปดคน เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๖ ประกอบมาตรา ๒๑๖ และมาตรา ๒๐๕ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๕ ระบุห้ามมิให้รัฐมนตรีผู้ใดถือครองหุ้นในบริษัทใดเกินจำนวน ที่กฎหมายกำหนด คือร้อยละห้า หรือหากถือครองอยู่ก่อนก็ต้องไม่คงไว้ต่อไปซึ่งการถือครองนั้น แต่ถ้ายังประสงค์จะรักษาประโยชน์ของตนในหุ้นนั้นไว้ ก็ต้องแจ้งให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติ ทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และโอนหุ้นดังกล่าวให้นิติบุคคล รับผิดชอบการทรัพย์สินรับไปจัดการต่อไป โดยจะต้องไม่เข้าไปเกี่ยวข้องจัดการในหุ้นหรือกิจการของบริษัท ดังกล่าว หากพิจารณารัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๕ ในทางกฎหมายมหาชนแล้วถือว่า มาตรา ๒๐๕ มิได้ ตรีขึ้นเพื่อสนองความต้องการทางธุรกิจแต่มุ่งคุ้มครองประโยชน์สาธารณะมิให้รัฐมนตรีผู้ใดมีประโยชน์ทับซ้อน ระหว่างอำนาจหน้าที่ของส่วนรวมกับผลประโยชน์ส่วนตัว หากรัฐมนตรีผู้ใดจะอ้างว่าตนได้โอนหุ้นให้ผู้อื่น ไปแล้ว แต่ความจริงกลับปรากฏว่ายังมีอำนาจครอบงำจัดการหุ้นหรือกิจการนั้นอยู่ ดังนี้ก็ต้องถือว่ารัฐมนตรีนั้น ยังคง “ถือครอง” หุ้นนั้นและถอดถอนให้พ้นจากตำแหน่งได้

การตีความคำว่า “ไม่คงไว้” ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๕ จึงต้องตีความให้กว้างกว่ากฎหมายเอกชน ทั้งนี้เพื่อตัดความทับซ้อนนี้ ให้ขาดออกจากกันให้จงได้ โดยต้องมุ่งไปที่อำนาจครอบงำจัดการที่ปรากฏตามความเป็นจริงว่า รัฐมนตรีผู้ใด ได้ตัดขาดไม่ถือครองอำนาจนี้แล้วจริงๆ หรือไม่ ไม่ว่าหุ้นนั้นจะถือในนามบุคคลใดก็ตาม ด้วยเจตนารมณ์ของ รัฐธรรมนูญที่กล่าวมานี้ การตัดขาดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐมนตรีกับหุ้นของบริษัทใดจึงต้องตีความ

ให้เป็นผลโดยเด็ดขาด หากรัฐมนตรีผู้ใดยังคงความสัมพันธ์นี้ไว้ไม่ว่าโดยตรงเช่น ยังมีชื่อถือครองอยู่ หรือโดยอ้อม เช่น โอนหุ้นให้บุตรของตนแต่อำนาจจัดการบริษัทโดยแท้จริงแล้วยังอยู่ที่ตนเองก็ตาม ไม่ว่าจะกรณีใดก็ต้องวินิจฉัยว่าเป็นการ “ถือประโยชน์ทับซ้อน” ที่ต้องห้ามตามมาตรา ๒๐๕ ทั้งสิ้น

ในประเด็นเรื่องการครอบงำจัดการนั้น เห็นว่า การครอบงำจัดการหุ้นหรือกิจการของบริษัทใด เป็นเรื่องของข้อเท็จจริง อาจปรากฏให้เห็นเป็นทางการโดยมีชื่อเป็นผู้ถือหุ้นก็ได้ หรือถือหุ้นร้อยละ ๑๐๐ ในบริษัทที่ถือหุ้นนั้นอีกชั้นหนึ่งก็ได้ หรือไม่มีชื่ออยู่ที่ใดเลยเพราะมีแต่ชื่อถูกเป็นผู้ถือหุ้นแต่ปรากฏพฤติการณ์แวดล้อมให้เชื่อได้ว่าอำนาจแท้จริงอยู่กับผู้นั้น เช่น เป็นผู้ตัดสินใจแท้จริงในการตั้งบริษัทถูก หรือขายหุ้น หรือถือครองเงินปันผลในบัญชีของตนหรือภรรยา หากเป็นบัญชีภรรยาก็ปรากฏการไหลของเงินมาเป็นเงินบริจาคให้พรรคการเมืองของรัฐมนตรีนั้น หรือซื้อที่ดินพร้อมอาคารมาให้พรรคเช่า ในราคาถูกเป็นต้น พฤติการณ์ของการครอบงำนี้มีอยู่ตั้งแต่ก่อตั้งบริษัทจนถึงวันที่ถูกกล่าวหา และปรากฏพฤติการณ์ให้เห็นเป็นระยะ ๆ เท่านั้น พยานหลักฐานทุกช่วงเวลาสามารถนำมาใช้ประกอบการพิจารณาได้ทั้งสิ้น ทั้งในช่วงก่อนเป็นนายกรัฐมนตรี ระหว่างเป็นนายกรัฐมนตรีสมัยที่ ๑ หรือสมัยที่ ๒ ทั้งหมดนี้ถ้าสามารถประกอบให้เห็นความเป็นจริงในปัจจุบันได้ว่า นายกรัฐมนตรีผู้นี้ยังคงถือครองอำนาจครอบงำจัดการอยู่ ศาลจึงมีอำนาจนำหลักฐานดังกล่าวเข้าสู่สำนวนปัจจุบันได้ทั้งสิ้น

อำนาจครอบงำจัดการนี้อาจดำรงอยู่อย่างซับซ้อนมั่นคง ในฐานะเป็นอำนาจของกลุ่มครอบครัว ที่ได้ร่วมกันสร้างกิจการใดขึ้นมาก็ได้ ในกรณีเช่นนี้สัดส่วนการถือหุ้นจะไม่มี ความหมายเพราะเป็นเพียงการแบ่งผลประโยชน์เท่านั้น ตัวการตัดสินใจสำคัญทางธุรกิจทั้งหมดนี้อาจตัดสินใจด้วยตัวหัวหน้าครอบครัวและภรรยาเท่านั้น โดยทั้งสองคนอาจไม่มีชื่อเป็นผู้ถือหุ้นเลยก็ได้ ส่วนบุตรชายที่รับโอนหุ้นมาถือไว้ในมือ นั้นก็เป็นการถือโดยอำพรางแทนครอบครัวหาได้มีส่วนใช้อำนาจตัดสินใจใด ๆ ไม่ ความเข้าใจข้างต้นมีความสำคัญในคดีนี้เป็นอย่างยิ่ง เพราะกิจการชินคอร์ปเป็นกิจการที่ครอบครัวชินวัตรทุ่มเทศสร้างขึ้นมา กับมือ ก่อนตั้งพรรคไทยรักไทยก็มีชื่อนายกรัฐมนตรีถือหุ้นโดยตรงอยู่ (กล่าวเฉพาะหุ้นที่มีชื่อนายกรัฐมนตรีถืออยู่เท่านั้น) ครั้นเมื่อจะเข้ามาเป็นนายกรัฐมนตรีสมัยที่ ๑ ก็ได้โอนเป็นชื่อบุตรชายและน้องสาว ขณะเดียวกันก็อาจโอนหุ้นบริษัทอื่นที่ตนซื้อไว้เพราะเห็นว่ามีอนาคตดี เช่น หุ้นปูนซีเมนต์ไทยร้อยละ ๖ ให้แก่บุตรด้วยก็ได้ คำถามในทางคดีจึงมีอยู่ว่า อำนาจครอบงำจัดการหุ้นทั้งสองที่นายกรัฐมนตรีมีอยู่ก่อนนั้น ได้โอนตามชื่อไปอยู่ในมือบุตรชายหรือไม่

ในกรณีหุ้นปูนซีเมนต์ไทยนั้นก็น่าเชื่อได้ว่าจะโอนไปจริง เพราะไม่ใช่กิจการในครอบครัว บุตรชาย จึงคิดจะขายเมื่อใดก็ได้ แต่ในกรณีหุ้นชินคอร์ปแล้ว อำนาจเหนือหุ้นและกิจการชินคอร์ปหาได้โอนไปตาม “ชื่อ” บุตรชายผู้นั้นไม่ จะซื้อขายเปลี่ยนมือเมื่อใดก็ต้องแล้วแต่ “มือ” ของผู้ใหญ่อ้างขึ้น นอกจากนี้ “ชื่อ” ของเขาได้ถูกนำไปอธิบายโดยผู้ใหญ่อ้างขึ้นและที่ปรึกษาว่าบุตรชายได้รับโอนหุ้นบริษัท แอมเปิล ริช ไปเมื่อใดก็ได้ โดยไม่มีหลักฐานใด ๆ มาแสดงให้ตรวจสอบได้เลย เพราะตั้งอยู่ที่ประเทศบริติชเวอร์จินส์ ไอส์แลนด์ ที่ไม่มีระบบทะเบียนพาณิชย์อันเปิดเผยและเหตุที่ต้องอธิบายเช่นนั้น ก็เพราะปัญหาการแจ้งทรัพย์สินตกหล่น ไม่มีหุ้นแอมเปิล ริช และหุ้นที่อ้างว่าเป็นของแอมเปิล ริช อยู่ในบัญชีที่แจ้งต่อคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เมื่อตกหล่นไปแล้วจึงใช้ชื่อบุตรชายมาอธิบายย้อนหลังอย่างเลื่อนลอยนั่นเอง ต่อมาก็ได้มีการใช้ชื่อเขาอ้างว่าแบ่งหุ้นแอมเปิล ริช ให้น้องสาวซึ่งฟังจะบรรลุนิติภาวะอีกได้ ในท้ายที่สุด เมื่อผู้ใหญ่อ้างขึ้นใจขายหุ้นของครอบครัวทั้งหมดให้ต่างชาติ เขาก็ถูกสั่งให้ลงนามโอนหุ้นชินคอร์ปของ แอมเปิล ริช ให้กับตนเอง ทั้งในแบบฟอร์มผู้ขายและผู้ซื้ออีกได้ จากนั้นจึงให้เขาลงนามขายต่อให้ทุนสิ่งคโปรอีก เป็นขั้นสุดท้าย แล้วลงนามแก้ไขรายงานตลาดหลักทรัพย์จากซื้อขายในตลาดมาเป็นนอกตลาดย้อนหลังอีกครั้ง เขาและน้องสาวล้วนต้องอธิบายตามคำสั่ง หรือลงนามตามคำสั่งโดยไม่รู้เรื่องอะไรทั้งสิ้นเลย เงินที่ได้มาก็เป็นของ ครอบครัวที่อยู่ในบัญชีของเขาเท่านั้นเอง ทั้งหมดนี้คือข้อกล่าวหาของผู้ร้อง ที่ขอยืนยันว่า ผู้ใหญ่ในครอบครัว ชินวัตร คือ นายกรัฐมนตรีเอง หาได้โอนอำนาจครอบงำจัดการหุ้นชินคอร์ปให้แก่ใครทั้งสิ้น ไม่ว่าจะ เป็น บุตรทั้งสอง หรือบริษัทใดในโลกก็ตามดังพยานหลักฐานที่มีจดจแนแนหนาแล้ว

จากภาพรวมทั้งหมดผู้ร้องเห็นว่า หุ้นทุกกองยังอยู่ภายใต้การอำนวยการของ “ผู้ใหญ่” อันมี ลักษณะเป็นนิติกรรมอำพราง ดังนี้

๑) การอำพรางระดับมหภาค หุ้นชินคอร์ปของครอบครัวชินวัตรและคามาพงศ์อยู่ในความครอบงำของ ผู้ใหญ่ในตระกูลมาแต่อดีต ในส่วนหุ้นของ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ร้อยละ ๒๒.๔๒ เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๔๓ ได้ถูกแบ่งเป็นสองกองเท่า ๆ กัน กองแรกใช้ชื่อบุตรชายมารับโอน กองที่สองนำชื่อของบริษัทจำแลง คือ “แอมเปิล ริช” มาใช้รับโอน โดยนายกรัฐมนตรีถือหุ้นบริษัทนี้ ร้อยละ ๑๐๐ ต่อมาเมื่อจะขึ้นเป็นรัฐบาลก็อ้างว่าได้โอนหุ้นแอมเปิล ริช ให้บุตรชายไปแล้วทั้งหมด ในปี ๒๕๔๔

ครั้นในปี ๒๕๔๕ เมื่อบุตรสาวบรรลุนิติภาวะแล้ว จะถือหุ้นชินคอร์ปอย่างไรก็ไม่ต้องรวมแจ้งในบัญชีต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ใหญ่จึงใช้ชื่อบุตรสาวมาแบ่งเบาภาระ ลูกชายมิให้มีชื่อถือหุ้นเกินร้อยละ ๒๕ จึงจัดการลดน้ำหนักในส่วนนี้ลง โดยสั่งให้ถ่ายหุ้นแอมเปิล ริช จากชื่อบุตรชายแบ่งไปให้น้องสาวร้อยละ ๒๐ จนล่วงเข้าปี ๒๕๔๕ บุตรทั้งสองจึงได้ลงนามทำการแทนบริษัทจำแลงนี้ โอนหุ้นชินคอร์ปกองนี้มาสู่ชื่อของตนเองทั้งหมด แล้วรวมกับกองอื่นเหมาขายหุ้นสิงคโปร์ไป

สำหรับหุ้นของตระกูลกองอื่น ๆ ที่เหลืออีกร้อยละ ๒๔ นั้น พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร และคุณหญิง ได้ทยอยใช้ชื่อของบุตรชาย บุตรสาว และพี่ชาย มารับโอนไปจนหมดสิ้น เมื่อสิ้นปี ๒๕๔๓ แล้วก้าวขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี โดยสามารถอธิบายตามมาตรา ๒๐๕ แห่งรัฐธรรมนูญได้ว่า ตนได้วางมือจากหุ้นและกิจการของชินคอร์ปแล้ว ขณะเดียวกันก็จะไม่ปรากฏความเกี่ยวข้องของนายกรัฐมนตรีและคุณหญิง อยู่ในบัญชีแจ้งทรัพย์สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเลย ขบวนการลับชื่อของผู้ใหญ่ในบริษัทออกไปจนหมดจึงเป็นการกระทำเพื่ออำพรางด้วยความจำใจ อยากรู้ตามเมื่อหุ้นชินคอร์ปได้ก้าวขึ้นสู่ราคาสูงสุด ด้วยโอกาสที่ได้รับจากภาครัฐเป็นเวลากว่าห้าปี มูลค่าหุ้นชินคอร์ปของครอบครัวเพิ่มขึ้นกว่า ๖๘,๐๐๐ ล้านบาท ความพยายามที่จะเหมารวมขายให้แก่ทุนต่างประเทศจึงเกิดขึ้น ร่างกฎหมายเพิ่มสัดส่วนการถือครองของต่างประเทศในบริษัทโทรคมนาคมถึงร้อยละ ๔๕ จึงถูกผลักดันเข้าสู่รัฐสภาในทันที หุ้นทั้งหลาย ทั้งจากเครือญาติ หรือจากชื่อ แอมเปิล ริช หรือที่แอมเปิล ริช เอาไปซุกไว้ในบริษัทอื่น ได้ถูกรวบรวมเปลี่ยนมาเป็นชื่อของบุตรทั้งสองจนครบถ้วน การเจรจาถูกเร่งรัดไปตามขั้นตอน จนในที่สุดหลังจากวันที่กฎหมายนี้มีผลใช้บังคับเพียง ๒ วัน หุ้นร้อยละ ๔๕ ที่มีประวัติผ่านชื่อมาหลายชื่อผ่านขบวนการซุกมาหลายหน ก็ได้ถูกเหมารวมขายให้กับกลุ่มทุนสิงคโปร์ และทุนไม้ประดับของไทย ในวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๕ ในที่สุด เงินจำนวน ๗๓,๓๐๐ ล้านบาทนี่คือเงินของกลุ่มธุรกิจชินวัตรและคามางส์โดยแท้ ผู้ใหญ่ในตระกูลเท่านั้นที่จะชี้ขาดนำไปใช้ได้ ดังกรณีที่นายกรัฐมนตรีได้ประกาศว่าจะนำไปบริจาคให้มูลนิธิไทยคม ช่วยพัฒนางานวิจัยแก้ไขความยากจนเป็นต้น โดยบุตรทั้งสองได้แต่ทำตาปริบ ๆ เพราะมีแต่ชื่อที่ถูกผู้ใหญ่นำไปใช้มาตลอดเท่านั้นนั่นเอง

๒) การอำพรางระดับจุลภาค จากการตรวจสอบพยานเอกสารพบหลักฐานที่ชัดเจนว่า

กรณีแรก มีการแต่งตัวเลขหนีเกณฑ์ถือครองหุ้นเกินร้อยละ ๒๕ ตามกฎหมายตลาดหลักทรัพย์นั้น เมื่อผู้ใดครอบครองหุ้น จนมียอดรวมหุ้นในมือเกินร้อยละ ๒๕ ผู้ถือหุ้นรายย่อย ย่อมได้รับความคุ้มครอง มีสิทธินำหุ้นของตนมาเสนอขายผู้นั้นในราคาเดียวกันได้

กรณีที่สอง พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร มีเจตนาอย่างแรงกล้าที่จะครอบงำจัดการหุ้นชินคอร์ปของตระกูลไว้ให้ได้ โดยเฉพาะหุ้นชินคอร์ปในมือแอมเปิล ริช นั้น ก็ได้พยายามชุกซ่อนไว้ตั้งแต่ปี ๒๕๔๒ ในภาวะฟอกเงินที่ไม่มีใครไปลงทุนกันจริงๆ ครั้นเมื่อต้องแจ้งการโอนหุ้นให้บุตรก็กลับปกปิดไว้อีกหรือแจ้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ก็ไม่ระบุอีก จนต่อมาเมื่อความแตกคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ถามว่าหุ้นแอมเปิล ริช อยู่ที่ใด นายกรัฐมนตรีกลับแจ้งอย่างเลื่อนลอยไร้หลักฐาน

กรณีที่สาม หลังจาก “แอมเปิล ริช” ถูกค้นพบจนต้องมีการแก้ตัวว่าเป็นของบุตรชายแล้วบริษัทก็กลับบนเกาะที่ไร้ทะเบียนพาณิชย์นี้ ก็ได้ถูกผู้ใหญ่ในตระกูลชุกซ่อนอยู่ตลอดมา จากรายงานประจำปีในทะเบียนศูนย์ฝากหลักทรัพย์ได้แสดงไว้อย่างชัดเจน มีทั้งชุกซ่อนตัวเอง และชุกซ่อนหุ้นชินคอร์ปเมื่อเกิดปัญหาขึ้นจึงมีการขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงไปเป็นโอนนอกตลาดโดยอ้างว่าเป็นความ “ผิดพลาดทางเทคนิค” เช่นเคย นายกรัฐมนตรีจึงพยายามยื่นอยู่ห่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๕ โดยแจ้งว่าเป็นเรื่องของบุตรที่โอนกิจการไปหมดแล้ว

คดีนี้ต้องการแต่เพียงอำนาจการไต่สวนของศาลรัฐธรรมนูญ ในปัญหาและช่องทางที่ชี้ช่องไว้แล้วเท่านั้น ประเด็นสำคัญในทางวิธีพิจารณาจึงอยู่ที่ว่า คดีนี้ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่ต้องทำตนเหมือนเช่นคณะกรรมการการเลือกตั้งในคดีเลือกตั้ง ที่เป็นทั้งพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และศาลอยู่ในตัว โดยมีอำนาจแสวงหาพยานหลักฐานที่ให้ไว้อย่างสมบูรณ์ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ ทุกประการ แล้วจะสั่งการให้คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์ ธนาคารแห่งประเทศไทย ส่งเอกสารหรือดำเนินการสอบสวนใดก็ได้ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินสอบธุรกรรมการเงินของผู้ต้องสงสัยก็ได้ ให้กระทรวงการต่างประเทศ สอบเอกสารตัวตนของแอมเปิล ริช ณ ประเทศที่ตั้งก็ได้ เอกสารใดที่จำเป็นก็สามารถเรียกได้จากทุกฝ่ายหรือจะตั้งคณะทำงานพิเศษขึ้นสอบสวนการใดก็ได้ทั้งสิ้น อำนาจเช่นนี้เองที่สมาชิกรัฐสภาไทยไม่มีอยู่ในมือเช่นนานาประเทศ

นับแต่ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ผู้ก่อตั้งบริษัท ชิน คอร์ปอเรชั่น ได้เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในสมัยที่ ๑ สมัยที่ ๒ มาโดยลำดับเป็นเวลากว่าห้าปีนั้น สมาชิกรัฐสภาผู้ยื่นคำร้องนี้ได้เฝ้าติดตามมาโดยตลอดว่า รัฐมนตรีผู้นี้ได้ตัดขาดจากหุ้นและกิจการของบริษัทจริงหรือไม่ แต่ก็ยังไม่มีหลักฐานชี้บ่งให้เป็นที่ชัดเจนได้ ขณะเดียวกันก็ได้พบเห็นมาตรการนานาประการของรัฐบาลที่เอื้อประโยชน์ โดยเฉพาะต่อบริษัทในเครือชิน คอร์ปอเรชั่น มาโดยตลอดทั้งในกิจการโทรคมนาคม สายการบิน และ

โทรทัศน์ ทั้งในต่างประเทศและในประเทศ ทำให้สินทรัพย์นี้มีราคาเพิ่มพูนขึ้นอย่างมากมาย ซึ่งท้ายที่สุดเมื่อนำสินทรัพย์คือหุ้นของกลุ่มครอบครัวชินวัตรและครอบครัววามาพ่วงออกจำหน่ายให้แก่กลุ่มทุนสิงคโปร์กับทุนฝ่ายไทย ในวันที่ ๒๑ มกราคม ศกนี้แล้ว ก็ยังประโยชน์เป็นเงินในมือได้ถึง ๗๓,๓๐๐ ล้านบาท

ผู้ร้องได้ศึกษารวบรวมพยานหลักฐานที่ปรากฏขึ้นโดยลำดับ เพื่อวินิจฉัยว่ารัฐมนตรี ผู้นี้มีพฤติการณ์ที่ยังคง “ครอบงำจัดการ” บริษัทอยู่หรือไม่ และได้พบว่าหลักฐานเบาะแสปัจจุบันอันแน่นอนหาเพียงพอที่จะยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญรับฟ้องแล้วใช้อำนาจได้สวนความจริงให้เป็นที่กระจ่างว่า แท้ที่จริงแล้วนายกรัฐมนตรีผู้นี้ยังคงเกี่ยวข้องจัดการกับหุ้นส่วนและกิจการของบริษัทมาโดยตลอดตั้งแต่เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสมัยที่ ๑ จนถึงสมัยที่ ๒ แล้ววินิจฉัยให้พ้นจากความเป็นรัฐมนตรีตามอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๑๖ วรรคหนึ่ง (๖) โดยด่วน

ประเด็นที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัยเบื้องต้นมีว่า การที่ประธานวุฒิสภาส่งคำร้องของสมาชิกวุฒิสภาจำนวนยี่สิบแปดคน เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๖ ประกอบมาตรา ๒๑๖ วรรคหนึ่ง (๖) และมาตรา ๒๐๕ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้วินิจฉัยได้ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๑ บัญญัติว่า “พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี คนหนึ่งและรัฐมนตรีอื่นอีกไม่เกินสามสิบห้าคนประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี...” มาตรา ๒๑๖ วรรคหนึ่ง (๖) บัญญัติว่า “ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลง เฉพาะตัวเมื่อ... (๖) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๒๐๘ หรือมาตรา ๒๐๕” มาตรา ๒๑๖ วรรคสอง บัญญัติว่า “ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๖ และมาตรา ๕๗ มาใช้บังคับกับการสิ้นสุดของความเป็นรัฐมนตรีตาม (๒) (๓) (๔) หรือ (๖)” มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งแห่งสภานั้นสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๑๘ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) หรือ (๑๑) หรือมาตรา ๑๓๓ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) หรือ (๑๐) แล้วแต่กรณี และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงหรือไม่” และมาตรา ๕๖ วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้วให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยนั้นไปยังประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่ง”

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่สมาชิกวุฒิสภาที่ยี่สิบแปดคนได้ร่วมกันเข้าชื่อส่งคำร้อง เป็นการใช้สิทธิในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีขั้นตอนในการปฏิบัติหลายประการอันเป็นธรรมเนียมแก่ทุกฝ่าย เมื่อนายกรัฐมนตรีเป็นรัฐมนตรีคนหนึ่งในคณะรัฐมนตรี และคำร้องที่สมาชิกวุฒิสภาเข้าชื่อยื่นต่อประธานวุฒิสภานั้น มีสมาชิกวุฒิสภาลงลายมือชื่อยี่สิบแปดคน ซึ่งไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ โดยขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเนื่องจากกระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๕ หรือไม่ พร้อมทั้งชี้แจงแสดงเหตุผลในคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องเพียงพอที่จะแสดงให้เห็นว่า มีประเด็นแห่งคดีที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิสูจน์ข้อเท็จจริงว่า นายกรัฐมนตรีกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๕ หรือไม่ ตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจที่จะรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยได้โดยการเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำและดำเนินการอื่นใด เพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้ ซึ่งจะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ถูกร้อง และผู้ร้องรวมตลอดทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ทุกฝ่ายได้แสดงเอกสาร หรือพยานหลักฐานหรือพยานบุคคลอันเป็นการพิสูจน์ข้อเท็จจริงว่าเป็นไปตามที่มีคำร้องหรือไม่ ต่อไป

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า การที่ประธานวุฒิสภาส่งคำร้องของสมาชิกวุฒิสภาจำนวนยี่สิบแปดคน เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๖ ประกอบมาตรา ๒๑๖ วรรคหนึ่ง (๖) และมาตรา ๒๐๕ ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยได้

นายอภิรักษ์ จันทนกุลกะ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ